

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ
ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ

Ημερομηνία: Κυριακή 14 Απριλίου 2013

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Τότε ο Κάμιλλος, που είχε παραμείνει εξόριστος για πολύ καιρό κοντά στην Αρδέα, γιατί δε μοίρασε ακριβοδίκαια τη λεία από τους Βηίους, εκλέχτηκε δικτάτορας αν και βρισκόταν μακριά· ακολούθησε τους Γαλάτες που ήδη αποχωρούσαν και, αφού τους εξολόθρευσε, πήρε πίσω όλο το χρυσάφι. Επειδή το χρυσάφι ζυγίστηκε στον τόπο εκείνο, έδωσε το όνομα του στην πόλη: ονομάζεται, δηλαδή, Πίσασυρο, επειδή εκεί ζυγίστηκε το χρυσάφι. Μετά την πράξη αυτή ο Κάμιλλος επέστρεψε στην εξορία, από όπου όμως γύρισε αφού τον παρακάλεσαν.

Αν του φαινόταν πως έπρεπε να δώσει κάποια διαταγή στους στρατιώτες του που ήταν σκληρότερη από τις συνηθισμένες, διακήρυσσε πως τον είχε συμβουλέψει το ελάφι. Το ελάφι αυτό κάποια μέρα έφυγε και πιστεψαν πως είχε πεθάνει. Όταν κάποιος ανάγγειλε στο Σερτώριο πως το ελάφι είχε βρεθεί, ο Σερτώριος τον διέταξε να το κρατήσει μυστικό. Ακόμη του έδωσε οδηγίες να το αφήσει ξαφνικά ελεύθερο την επομένη στο μέρος όπου θα βρισκόταν αυτός και οι φίλοι του. Την άλλη μέρα ο Σερτώριος δέχτηκε τους φίλους του στην κρεβατοκάμαρά του και τους είπε πως είχε δει στον ύπνο του ότι το ελάφι, που είχε πεθάνει, ξαναγύρισε κοντά του. Όταν το ελάφι αφέθηκε ελεύθερο από το δούλο και όρμησε στην κρεβατοκάμαρά του, προκάλεσε μεγάλη κατάπληξη.

*Σημείωση: Η μετάφραση που δίνεται είναι σύμφωνη με το βιβλίο του καθηγητή (Μ. Πασχάλης Γ. Σαββαντίδης, Ο.Ε.Δ.Β - Αθήνα). Εναλλακτικά μπορεί να χρησιμοποιηθεί και η μετάφραση από την ιστοσελίδα www.study4exams.gr. Η διόρθωση στις πανελλήνιες εξετάσεις γίνεται βάσει των συγκεκριμένων μεταφράσεων.

Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

Β 1.

- quae
- diutissime
- exilium
- aequiore
- nomina
- has
- quis
- durius
- militem
- postremorum/postumorum dierum
- aliquod
- admirationem maiorem

Β 2.

- afuturum esse, afuisse
- fitis, faciendae
- abiens, abeundum
- deris (-re), dare
- visuros esse
- praedica
- fugerent
- nuntiati
- dicti erant
- introrumpentes
- oreris (-re)

Γ 1.

- α.**
- Ο υποθετικός λόγος δηλώνει *ανοιχτή υπόθεση στο παρελθόν* (υπόθεση: *si videbatur, απόδοση: praedicabat*).
  - Υπόθεση αντίθετη του πραγματικού στο παρόν:
Sivideretur...praedicaret
  - Υπόθεση αντίθετη του πραγματικού στο παρελθόν:
Si visum esset...praedicavisset

β.

- *quod illic aurum pensatum est:*

Είναι δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση, έχει συντακτικό ρόλο επιρρηματικού προσδιορισμού της αιτίας στο ρήμα *dicitur*, εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο *quod* και εκφέρεται με οριστική, διότι δηλώνει αντικειμενική αιτιολογία.

- *Cum aliquis Sertorio nuntiavisset cervam inventam esse:*

Είναι δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, έχει συντακτικό ρόλο επιρρηματικού προσδιορισμού του χρόνου στο ρήμα *iussit*, εισάγεται με τον ιστορικό / διηγηματικό σύνδεσμο *cum*, εκφέρεται με υποτακτική, καθώς ο ιστορικός / διηγηματικός σύνδεσμος *cum* υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση της δευτερεύουσας με την κύρια και δημιουργεί μια σχέση αιτίου και αιτιατού ανάμεσά τους (είναι φανερός ο ρόλος του υποκειμενικού στοιχείου στην υποτακτική). Η υποτακτική βρίσκεται σε χρόνο υπερσυντέλικο (*nuntiavisset*), διότι εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (*iussit*) και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

γ. *aequo:* είναι ομοιόπτωτος ονοματικός επιθετικός προσδιορισμός στο *iure*.

dictator: είναι κατηγορούμενο στο υποκείμενο του συνδετικού ρήματος *factus est, Camillus*.

rogatus: είναι επιρρηματική χρονική μετοχή (δηλώνει το προτερόχρονο σε σχέση με το ρήμα της εξάρτησης, επειδή είναι μετοχή παρακειμένου παθητικής φωνής), συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα *reversus est*.

reverti: είναι ειδικό απαρέμφατο, υποκείμενο στο (απρόσωπο) απαρέμφατο *visum esse*.

a servo: είναι εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του ποιητικού αιτίου (το ποιητικό αίτιο εκφέρεται εμπρόθετα διότι είναι έμψυχο) στη μετοχή παρακειμένου παθητικής φωνής *emissa*.

Sertorii: είναι ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός, γενική κτητική στο *cubiculum*.

Γ 2. α.

- *Vix (ή vixdum ή aegre) admiratio magna orta erat, cum repente cervam, emissa a servo, in cubiculum Sertorii introrupit.*
- *Quod domi appensum civitati nomen dedit.*
- *Quod in Italia (in + αφαιρετική) appensum civitati nomen dedit.*

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2013

E_3.Λλ3Κ(α)

- *Quod Pisauri* (εκφορά με απρόθετη γενική διότι έχουμε όνομα πόλης β' κλίσης ενικού αριθμού και με ονόματα πόλεων ή μικρών νήσων α' ή β' κλίσης ενικού αριθμού η στάση σε τόπο εκφέρεται με απρόθετη γενική) *appensum civitati nomen dedit*.
- β. *Camillus dicitur eis (iis/is) interemptis aurum omne recepisse*.
(Άρση Λατινισμού του ειδικού απαρεμφάτου, το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου τίθεται κατ' εξαίρεση σε ονομαστική, καθώς το ειδικό απαρέμφατο εξαρτάται από προσωπικό, παθητικό, λεκτικό ρήμα).
- γ. “*Eam cras repente in eum locum emitte, in quo ego cum amicis ero*”.

ΔΙΑΔΕΚΤΗΡΙΑ
ΧΑΝΝΙΑ